

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 19.04.1973, sp. zn. 4 Tz 44/73, ECLI:CZ:NS:1973:4.TZ.44.1973.1

Číslo: 33/1974

Právní věta: K rozlišování pojmů skutků a trestný čin. K problematice totožnosti skutku.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 19.04.1973

Spisová značka: 4 Tz 44/73

Číslo rozhodnutí: 33

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Totožnost skutku, Trestný čin

Předpisy: 140/1961 Sb. § 3 odst. 1 141/1961 Sb. § 11 odst. 1

§ 120 odst. 3

§ 163 odst. 2

§ 177 odst. 1 písm. c

§ 220 odst. 1

§ 220 odst. 4

§ 277

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 33/1974 sb. rozh.

K rozlišování pojmů „skutků“ a „trestný čin“. K problematice totožnosti skutku.

(Rozsudek Nejvyššího soudu SSR z 19. apríla 1973 sp. zn. [4 Tz 44/73](#).)

Najvyšší súd SSR na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR v prospech obvineného Š. S., zrušil uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 20. decembra 1972 sp. zn. 4 To 719/72, ako aj rozsudok Okresného súdu v Banskej Bystrici z 8. novembra 1972 sp. zn. 1 T 55/72 a trestné stíhanie obvineného Š. S. pre skutok posudzovaný ako trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 odst. 1, 2 Tr. zák. zastavil podľa § 11 odst. 1 písm. f) Tr. por.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom Okresného súdu v Banskej Bystrici z 8. novembra 1972 sp. zn. 1 T 55/72 bol obvinený Š. S. uznaný za vinného z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 odst. 1 a 2 Tr. zák. na tom

skutkovom základe, že

14. augusta 1971 vo večerných hodinách v pohostinstve v Lome nad Rimavicou poskytol alkoholické nápoje E. B. a potom mu požičal svoj motocykel ŠPZ BB 25 - 10, ktorý E. B. viedol na ceste smerom do Čierneho Balogu. Pri križovatke do obce Sihla E. B. vedenie motocykla nezvládol a zrazil poškodenú A. R., ktorá zraneniu podľahla. Obvinený sa sám viezol na tandeme motocykla. Za to mu bol uložený na základe § 224 odst. 2 a § 35 odst. 2 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov. Pre výkon tohto trestu bol zaradený do prvej nápravno-výchovnej skupiny. Podľa § 49 odst. 1 Tr. zák. mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na jeden rok. Okresný súd súčasne zrušil svoj rozsudok sp. zn. 1 T 107/71 vo výroku o treste.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 20. decembra 1972 sp. zn. 4 To 719/72 zamietol odvolanie obvineného Š. S. ako neopodstatnené.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal generálny prokurátor SSR sťažnosť pre porušenie zákona, lebo ním bol porušený zákon v neprospech obvineného. Navrhol Najvyššiemu súdu SSR, aby vyslovil, že napadnutým uznesením bol porušený zákon v ustanovení § 256 a § 11 odst. 1 písm. f) Tr. por. a aby urobil nápravu.

Najvyšší súd SSR na podklade tejto sťažnosti pre porušenie zákona preskúmal podľa § 267 odst. 1 Tr. por. správnosť výroku napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že zákon bol porušený v neprospech obvineného Š. S.

Podľa § 256 Tr. por. odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je odôvodnené. Podľa § 11 odst. 1 písm. f) Tr. por. trestné stíhanie nemožno začať, a ak už bolo začaté, nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené proti tomu, proti komu sa skoršie stíhanie pre ten istý skutok skončilo právoplatným rozsudkom súdu alebo bolo právoplatne zastavené, ak rozhodnutie nebolo v predpísanom konaní zrušené.

Týmito právnymi ustanoveniami sa krajský súd neriadil.

Zo spisov Okresného súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 1 T 107/71 možno zistiť, že obvinený Š. S. bol rozsudkom tohto okresného súdu zo 7. decembra 1971 sp. zn. 1 T 107/71 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 1. marca 1972 sp. zn. 4 To 72/72 právoplatne uznaný za vinného z pomoci pri trestnom čine opilstva podľa § 10 odst. 1 písm. c), § 201 Tr. zák. Podľa zistení súdov oboch stupňov sa obvinený Š. S. uvedeného trestného činu dopustil tak, a že 14. augusta 1971 v obci Lom nad Rimavicou v miestnom pohostinstve objednal a platil pre E. B. alkoholické nápoje a ten potom v stave mierneho stupňa opilosti viedol motocykel po ceste smerom do obce Čierny Balog; asi 1 km od obce Lom nad Rimavicou však prešiel z pravej strany cesty na ľavú a motocyklom narazil do poškodenej A. R., ktorá utrpela také vážne poranenia, že zomrela. Obvinený Š. S. sa sám viezol na tandeme motocykla.

Na tomto mieste treba poukázať na to, že vo veci 1 T 55/72 Okresný súd v Banskej Bystrici uznesením z 9. júna 1972 sp. zn. 1 T 55/72 v zmysle § 233 odst. 1 Tr. por. z dôvodu § 11 odst. 1 písm. f) Tr. por. trestné stíhanie proti obvinenému Š. S. pôvodne zastavil s odôvodnením, že zo spisu 1 T 107/71 zistil, že obvinený bol pre skutok, ktorý je predmetom obžaloby v novej veci, už 7. decembra 1971 právoplatne odsúdený. V dôsledku sťažnosti okresného prokurátora Krajský súd v Banskej Bystrici však uznesením zo 16. augusta 1972 sp. zn. 4 To 465/72 uvedené uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil s tým, aby ju znovu prejednal a rozhodol. Svoje stanovisko odôvodnil tak, že obvinený Š. S. bol vo veci 1 T 107/71 uznaný za vinného z pomoci pri trestnom čine opilstva, ale nie aj z trestného činu ublíženia na zdraví a preto súdu nič nebráni, aby rozhodol o vine Š. S. z trestného činu ublíženia na zdraví.

Na základe tohto právneho názoru krajského súdu okresný súd vydal nové rozhodnutie, a to rozsudok z 8. novembra 1972 sp. zn. 1 T 55/72. Odvolanie obvineného proti tomuto rozsudku bolo zamietnuté uznesením krajského súdu z 20. decembra 1972 sp. zn. 4 To 719/72, proti ktorému smeruje sťažnosť pre porušenie zákona.

So stanoviskom krajského súdu v napadnutom uznesení, ako aj v jeho uznesení zo 16. augusta 1972 sp. zn. 4 To 465/72, nemožno súhlasiť.

Chyba krajského súdu spočíva v tom, že nerozlišuje pojmy „skutok“ a „trestný čin“.

„Skutok“ je pojem procesnoprávny a „trestný čin“ je pojem hmotnoprávny. Oba pojmy majú rôzny obsah. Pod pojmom „skutok“ treba rozumieť udalosť vo vonkajšom svete vyvolanú zásahom človeka (čin človeka). Pojem „trestný čin“ je súhrn objektívnych a subjektívnych skutočností, podmieňujúcich trestnú zodpovednosť, teda skutočností, charakterizujúcich individuálne určitý ľudský zásah do vonkajšieho sveta, ak sú v ňom naplnené znaky činu uvedeného v Trestnom zákone.

Obsah pojmu „skutok“ je opísaný v Trestnom poriadku, a to v ustanoveniach § 120 odst. 3, § 163 odst. 2 a § 177 odst. 1 písm. c). Z nich vyplýva, že skutok musí byť v uznesení o vznesení obvinenia, v obžalobe a v rozsudku označený uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne i uvedením iných skutočností potrebných na to, aby nemohol byť zamenený s iným skutkom. Obsah pojmu „trestný čin“ je zasa zakotvený v Trestnom zákone, a to v ustanovení § 3 odst. 1 v tom zmysle, že sa ním rozumie pre spoločnosť nebezpečný čin, ktorého znaky sú uvedené v osobitnej časti Trestného zákona.

Z toho vyplýva, že nie každý skutok je trestným činom. Trestným činom je skutok len vtedy, ak vyčerpáva znaky skutkovej podstaty niektorého trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona. Pritom v prípade, ak skutkom sú porušené alebo ohrozené viaceré objekty chránené Trestným zákonom, môže jeden skutok vyčerpávať znaky viacerých trestných činov (tzv. jednočinný súbeh trestných činov).

Pre riešenie danej problematiky treba poukázať na tieto zásady Trestného poriadku týkajúce sa pojmu „skutok“.

1. Platí zásada nedeliteľnosti skutku. Táto zásada vyplýva z ustanovenia § 277 Tr. por., podľa ktorého v prípade, ak sa trestné stíhanie vedené proti určitej osobe skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným uznesením o zastavení trestného stíhania, možno v trestnom stíhaní proti tej istej osobe pre ten istý skutok pokračovať len vtedy, ak bola povolená obnova trestného konania.

V prípade nesplnenia tejto podmienky - ak teda obnova trestného konania povolená nebola - ďalšie trestné stíhanie páchatela je podľa § 11 odst. 1 písm. f), g), h) Tr. por. neprípustné (pokiaľ ide o konanie pred súdom pozri aj § 188 odst. 1 písm. d), § 223 a § 257 odst. b) Tr. por.).

2. Podľa § 220 odst. 1 a 4 Tr. por. súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, nie však viazaný právnym posúdením skutku v obžalobe.

Vzhľadom na uvedené zásady pre riešenie daného problému sa ukazuje potreba zaujať stanovisko k otázke totožnosti skutku, teda k tomu, v ktorých prípadoch v konaní pred súdom pri zmene skutkových okolností došlo k neprípustnej zmene skutku tvoriaceho predmet obžaloby, a v ktorých prípadoch nejde o zmenu skutku.

Totožnosťou skutku sa totiž nerozumie úplná zhoda skutkových okolností. Súdna prax pripúšťa odchylky od skutkového stavu uvedeného v obžalobe či už tak, že sa k nemu pripoja nové skutočnosti v obžalobe neuvedené, alebo že sa vynechajú niektoré skutočnosti v obžalobe uvedené, ak sa ukázali

nesprávnymi, alebo že sa skutočnosti určitým spôsobom len modifikujú, pokiaľ sa tým nemení priamo podstata skutku.

Pretože podstatu skutku treba vidieť predovšetkým v konaní páchatela a v následku, ktorý z neho vyplynul, bude totožnosť skutku zachovaná, ak sa zachová totožnosť konania alebo totožnosť následku.

V danom prípade niet pochybnosti, že predmetom obžaloby v oboch prípadoch bol jeden a ten istý skutok, a to ten, že obvinený Š. S. 14. augusta 1971, hoci vedel, že E. B. je v podnapitom stave, poskytol mu ďalšie alkoholické nápoje a zveril mu vedenie svojho motocykla ŠPZ BB 25 - 10 pred miestnym pohostinstvom v Lome nad Rimavicou, pričom sám sedel na tandeme motocykla, v dôsledku čoho E. B. vedenie motocykla nezvládol, prešiel z pravej strany na ľavú stranu cesty, kde v úseku asi 1 km za obcou s motocyklom narazil do A. R., ktorá utrpela smrteľné poranenia a zomrela. Ide nepochybne o jediný skutok. Na totožnosti tohto skutku nič nemení to, že vo veci sp. zn. 1 T 107/71 v obžalobnom návrhu nie je uvedené, že išlo o motocykel patriaci obvinenému Š. S. a že obvinený Š. S. tento motocykel požičal E. B. s tým, aby ho viedol. Tieto okolnosti, ktoré obsahuje len obžalobný návrh vo veci 1 T 55/72, nič nemenia na podstate skutku tvoriaceho predmet obžaloby vo veci 1 T 107/71, lebo sa zachovala totožnosť konania obvineného Š. S. Podstata konania obvineného Š. S., ktoré malo za následok smrť poškodenej A. R., spočíva jednak v tom, že poskytol obvinenému E. B. alkoholické nápoje (čo súčasne zakladá pomoc pri trestnom čine opilstva podľa § 10 odst. 1 písm. c), § 201 Tr. zák., pre ktorú bol obvinený Š. S. už právoplatne odsúdený), jednak v tom, že mu potom podnapitému požičal svoj motocykel. Časť konania, ktorá zakladá trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 odst. 1, 2 Tr. zák., je preto totožná s konaním, pre ktoré bol obvinený Š. S. už odsúdený.

Súdy urobili pri rozhodovaní vo veci sp. zn. 1 T 107/71 tú chybu, že hoci neboli viazané právnym posúdením skutku v obžalobe, čin obvineného Š. S. hodnotili len ako pomoc pri trestnom čine opilstva podľa § 10 odst. 1 písm. c) a § 201 Tr. zák. a nevyslovili vinu tohto obvineného aj za trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 odst. 1, 2 Tr. zák. Toto ich pochybenie nebolo možné odstrániť druhým trestným postihom obvineného Š. S. vo veci sp. zn. 1 T 55/72 pre ten istý skutok bez zrušenia pôvodného rozhodnutia v príslušnom konaní.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd SSR vyslovil, že napadnutým uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici bol porušený zákon v ustanoveniach § 11 odst. 1 písm. f) a § 256 Tr. por., uvedené uznesenia ako aj rozsudok Okresného súdu v Banskej Bystrici z 8. 11. 1972 sp. zn. 1 T 55/72 zrušil a rozhodol tak, že zastavil trestné stíhanie obvineného Š. S. pre trestný čin podľa § 224 odst. 1 a 2 Tr. zák. podľa § 223 odst. 1 Tr. por. z dôvodu uvedeného v § 11 odst. 1 písm. f) Tr. por.